

З. Мүфтибекова, Ә. Рысқұлбекова

ӘДЕБИЕТТІК ОҚУ

№1-жұмыс дәптері

Арнайы мектептердің (сыныптардың)
көру қабілеті бұзылған (нашар көретін)
4-сынып оқушыларына арналған

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрлігінің тапсырысы
бойынша

Алматы
2021

ӘОЖ 376
КБЖ 74.3
М88

Төмендегі оқу басылымы бойынша басылады:
Мүфтибекова З. т.б.

М88 Әдебиеттік оқу. №1-жұмыс дәптері. Жалпы білім беретін мектептің 4-сыныбына арналған. 2 бөлімді. / 1-бөлім. З. Мүфтибекова, Ә. Рысқұлбекова. – Алматы: Алматыкітап баспасы, 2019. – 64 б.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің тапсырысы бойынша «ӘБЕО орталығы» ЖШС-інде үлкейтілген қаріпке бейімделген. 3 бөлімді. / 1-бөлім. – Алматы, 2021. – 60 б.

ISBN 978-601-347-072-6
1-бөлім. – 60 б.
ISBN 978-601-347-071-9

ӘОЖ 376
КБЖ 74.3

ISBN 978-601-347-072-6 (1-бөлім)
ISBN 978-601-347-071-9 (Жалпы)

© Мүфтибекова З.,
Рысқұлбекова Ә., 2019
© «Алматыкітап баспасы» ЖШС, 2019

Құрметті оқушым!

Сенің қолыңа «Әдебиеттік оқу» пәніне арналған жұмыс дәптерін ұсынып отырмыз. Білімді іс жүзінде қолдана білудің бір мүмкіндігі – жазу.

Сен 2, 3-сыныптарда дәптермен жұмыс істеуге дағдыландың.

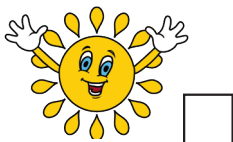
№1-жұмыс дәптеріндегі тапсырмалар «Құндылықтар», «Мәдени мұра» деген ортақ тақырыптарды қамтиды. Өртүрлі тапсырманы орындау арқылы мәтіндегі оқиғаға қатысты мәселені талдайсың, ой-сезіміңді білдіресің, қиялыңды ұштайсың.

Дәптердегі тапсырмаларды орындаған кезде әдеби-теориялық ұғымдарды да қайталап отыру керек. Кейбір кезде «Қазақ тілі» пәнінің ережелерін немесе басқа пәндерден алған біліміңді есіңе түсіріп, қолданасың.

«Әдебиеттік оқу» пәнінен саған көмектесетін мұғалімің, сыныптасың, үлкендер бар екенін ұмытпа!

Жұмысыңды мына белгілер арқылы бағалай аласың:

Алақай!

Жарайсың!

Әттеген-ай!

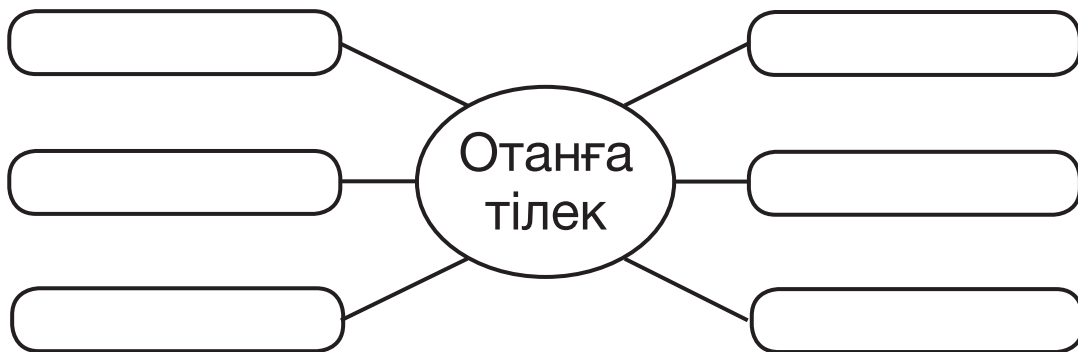

Жаңа оқу жылы табысты болсын!

I. МЕНІҢ ОТАНЫМ – ҚАЗАҚСТАН

1 Отаным – бақыт ордасы

1. Топтастыру жаз.

2. Кестені толтыр.

Мен білемін

Қазақстан қалалары	Қазақстан таулары	Қазақстан өзендері
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

3. Отан туралы мақал-мәтел жаз.

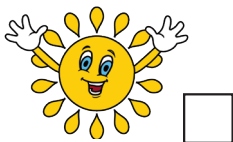

Өзіңді бағала. Білімің қай суретке сәйкес келсе, сол суретті белгіле.

Алақай!

Жарайсың!

Әттеген-ай!

2

Мен Қазақстан азаматымын

1. «Отан» сөзін мағынасына қарай сипатта.

---

2. «Буриме» әдісімен ұйқастыра өлең жолдарын құра.

құлпырған,
қайнаған.
айнала,
жайнаған.

3. Өзің тұратын ауыл немесе қала туралы викториналық сұрақтар құрап жаз.

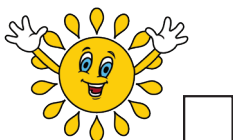
1) _____

2) _____

3) _____

4) _____

Алақай!

Жарайсың!

Өттеген-ай!

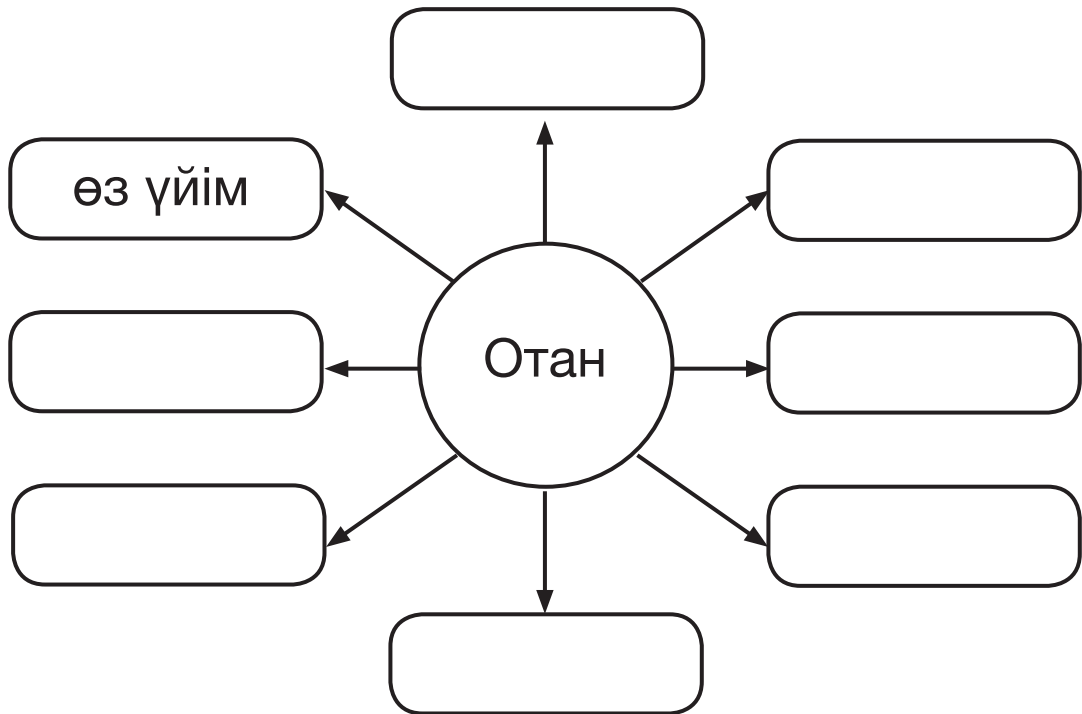

3

Отан туралы өлең-жыр оқимыз

1. «Отан деген – не?» ұғымына топтастыру жаз.

4

Қасиетті мекенім

1. Мәндес сөздерді сәйкестендір. Артық сөздің астын сызып көрсет.

ауру

емші

шипа

ем

хан

дерт

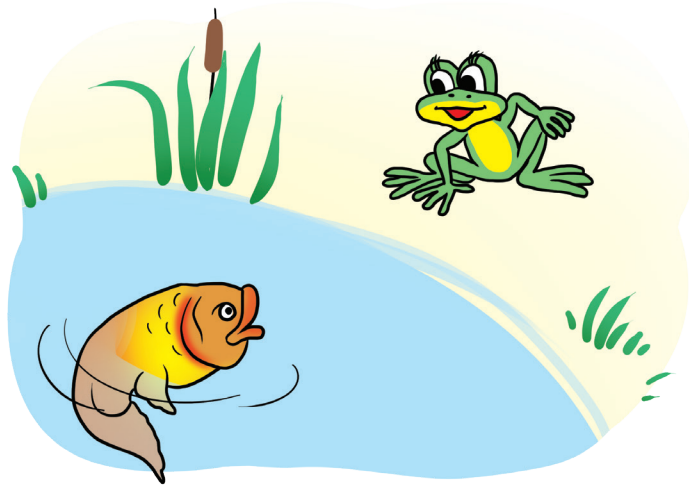
дәруіш

2. а) Мысалды оқы. Балықтың дыбыс шығара алмайтынын осы оқиғамен байланыстырып, мысалға бір сөйлем қосып аяқта.

Керекті сөздер: ұят, содан бері.

Бақа мен Балық

Бірде көлшікте отырған Бақаға Балық жолықты.

Мен мөлдір, терең суда шомыламын, ра-
қаттанамын.

– Осы сен шалшық судан қашан шыға-
сың? – деп мақтанды Балық.

– Бақ, бақ-бақ!..

Осы көлшік – мекенім,

Білемін қымбат екенін, – деді Бақа.

(«Тілашар» кітапшасынан.)

ә) Жоспар құрып жаз.

<p>Мәтіннің жоспарын екі бөліммен құрастырсаң, екінші бөлігін қалай атар едің?</p> <p>1. Ақдауыл ханның бақытсыз өмірі.</p> <p>2. _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>«Бақа мен Балық» мысалына үш бөлімнен тұратын жоспар құрып жаз.</p> <p>1. _____</p> <p>_____</p> <p>2. _____</p> <p>_____</p> <p>3. _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
--	---

Алақай!

Жарайсың!

Әттеген-ай!

5

Ер серігі – тұлпары

1. Халық ауыз әдебиетінің түрлеріне мысал келтіріп жаз.

Батырлар жыры: _____

Мақал-мәтел: _____

Ертегі: _____

Жаңылтпаш: _____

---

2. Жыр жолдарынан теңеулерді көшіріп жаз.

Алақай!

Жарайсың!

Әттеген-ай!

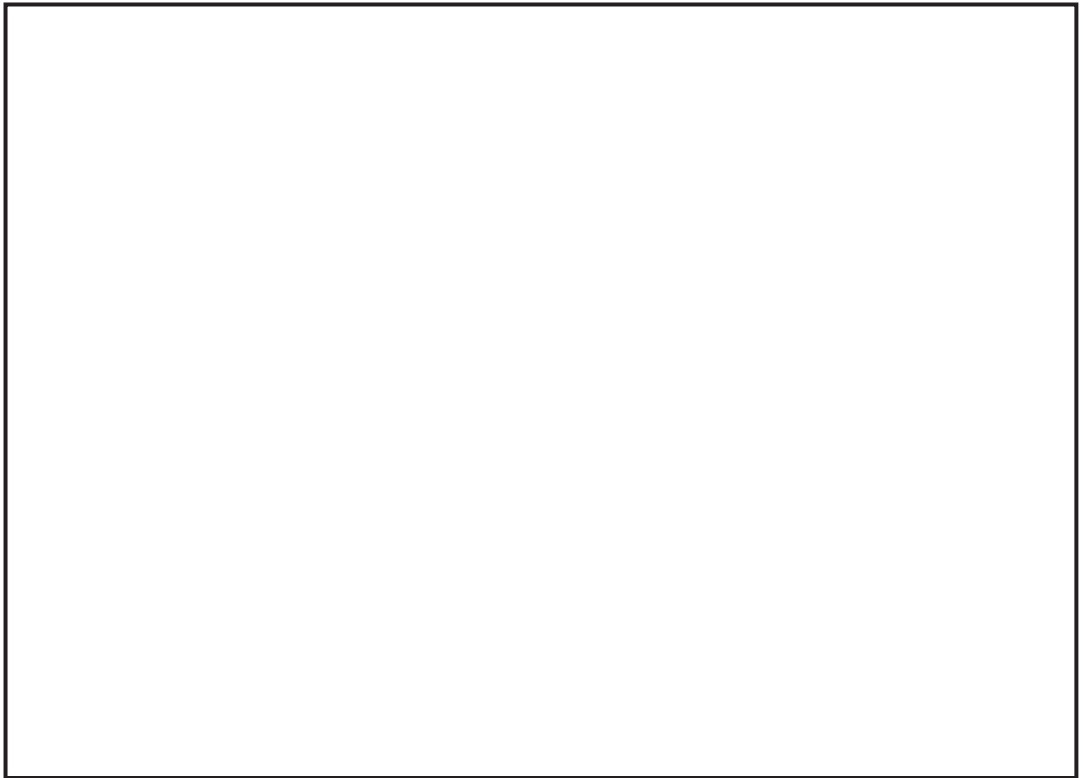
6

Туған жердің таулары

1. Өлеңдегі таудың сипатына сүйеніп суретін сал.

«...Қарлы тау, басы биік, мұнар кетпес,
Сырласып бұлттармен болған септес».

(Ж. Жабаяев «Алатау»)

2. Суретті неліктен осылай салғаныңды 2-3 сөйлеммен түсіндіріп жаз.

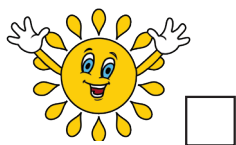

Алақай!

Жарайсың!

Өттеген-ай!

7

Ерлік ұмытылмайды

1. Хиуаз Доспановаға арнап бес жолды өлең жаз.

---

2. Сөз тіркесі мен сөздің сипаттамасын жаз.

Жүрек жұтқан – _____

Әуежай – _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

3. Батырлық пен қорқақтықты сипаттап жаз.

батырлық

_____

_____

_____

қорқақтық

_____

_____

_____

Алақай!

Жарайсың!

Өттеген-ай!

Шоқан Уәлиханов – _____

Алақай!

Жарайсың!

Өттеген-ай!

9

Жер байлығы – ел байлығы

1. Отанымыздың қазба байлықтарын топтасырып жаз.

Қазба
байлықтары

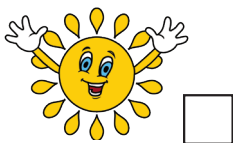

---

2. Мәтін мазмұны бойынша өз біліміңді тексер. Қате ұғымның астын сыз. Кестенің 2-бөлігіне қажет сөзді жаз.

Тұжырымдар	Қажет сөз
Берден қарт жолаушыға аңыз айтып берді.	
Баяғы заманда қазақ жеріне белгісіз біреулер шабуыл жасапты.	
Батыр ат-матымен әлгі суға түсіп кетіп, бұға қалады.	
Кейін батыр әлгі шұңқырға келсе, ішінде қап-қара бір нәрсе жатыр екен. Ол көмір болып шықты.	

Алақай!

Жарайсың!

Әттеген-ай!

1. Оқып, үлкендердің көмегімен өлең шумағының мазмұнын 2-жақта, «сен» сөзін қосып, өзгертіп жаз.

Ата-бабам аңсаған
Азаттықты қарсы алам.
Жер-жаһанға, ғаламға:
«Бостанмын!» – деп жар салам...
(Бақытжан Тобаяқов)

---

2. «Егеменді елдің бақытты баласымыз» тақырыбы бойынша ойыңды жаз.

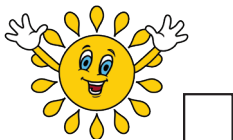

Алақай!

Жарайсың!

Әттеген-ай!

11

Мен де еліме қызмет етемін

1. Өлең не себепті «Арман» деп аталды? Түсіндіріп жаз.

---

2. «Мен елімнің ертеңгі болашағымын» тақырыбына эссе жаз.

Алақай!

Жарайсың!

Өттеген-ай!

Сөзжұмбақты шеш.

1. Әдібай Табылды қандай жазушы?
2. Отансыз адам қандай бұлбұл?
3. Батырлар жырын кім жырлап жеткізді?
4. Қобыландының тұлпары қалай аталады?
5. «Жоғарғы ерні көк тіреп, төменгі ерні жер тіреп...» қандай көркемдегіш құрал?
6. Бала Шоқан қай қалада білім алды?
7. Геолог-ғалым Қаныш Сәтбаев Мысойғаннан қандай қазба байлық тапты?
8. «Азамат боп мен ертең,
Ауылымды көгертем» деген өлеңнің тақырыбы қалай аталады?

1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								

Алақай!

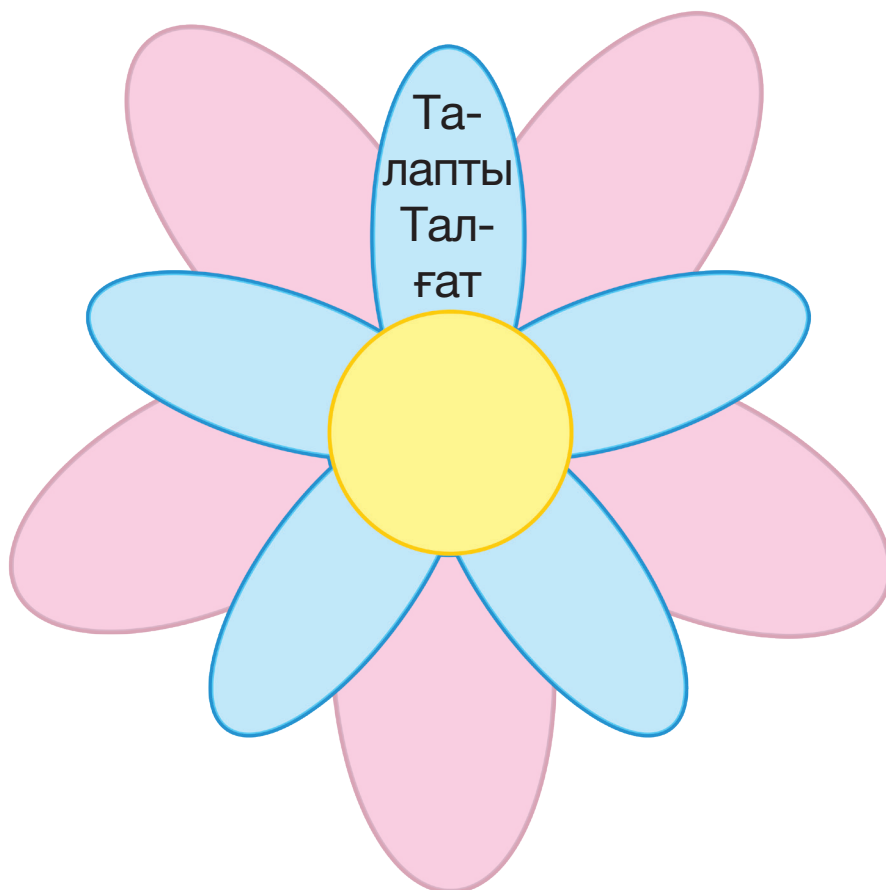

Жарайсың!

Өттеген-ай!

3. Кестені толтыр.

Менің бойымдағы жақсы қасиеттер	Оны қалай дамытамын?

14

Адами асыл қасиеттер

Кестедегі сұрақтарға жауап жаз.

<p>Сен үшін кім жақын?</p> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>Не себепті?</p> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>Сен үшін не қымбат?</p> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
<p>Сен үшін не қиын?</p> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>

Алақай!

Жарайсың!

Әттеген-ай!

1. Мәтіндегі кейіпкерлердің туыстық қатынасын жаз.

Имаш бабаға бұлар кім болып келеді?

Бауыржан	_____
Рәзия	_____
Момыш	_____
Үбіш, Үбиан, Сәлима, Әлима	_____

2. Сипаттамасын жаз.

Тұңғыш бала – _____

Ортаншы бала – _____

Кенже бала – _____

---

3. Отбасында сен нешінші баласың? Өзің туралы жаз.

16

Ана тілім – дана тілім

1. Сөйлемдегі ойды аяқтап жаз.

Менің ана тілім – _____

Біздің мемлекеттік тіліміз – _____

Әркім өз ана тілінде _____

Мен ойымды, қуанышымды, ренішімді ана тілімде _____

Мен ана тілімде ән _____

Әр ұлттың өз ана тілі _____

2. Тіл мерекесіне арналған құттықтау тілегіңді жаз.

3. Тіл туралы мақал-мәтел жаз.

---

4. Оқы. Түсініксіз сөз тіркестерін бояп, ерекшелеп көрсет.

ащы тіл

шет тілі

туған тіл

шұбарлан-
ған тіл

ана тілі

өткір тіл

бөтен тіл

қиын тіл

тәтті тіл

Үлкендердің көмегімен түсініксіз сөз тіркесін сипаттап жаз.

Алақай!

Жарайсың!

Өттеген-ай!

17

Қазына иесі кім?

1. «Ғажайып бақ» ертегісінің мазмұны бойынша жоспар құрып жаз.

Кіріспе бөлім.

Оқиғаның басталуы

а) _____

Негізгі бөлім.

ә) _____

б) _____

в) _____

Қорытынды бөлім.

г) _____

---

2. Ертегінің мазмұны бойынша тұжырымның дұрыс не бұрыс екенін көрсет.

Тұжырымдар	Иә /жоқ
Асан мен Қасен – нағыз дос.	
Асан егін салған жылы жұрт береке-байлыққа кенеледі.	
Қасен де егіншілікпен айналысты.	
Асан мен Қасен олжаны тең бөлісті.	

Алақай!

Жарайсың!

Өттеген-ай!

18

Ақыл – жастан

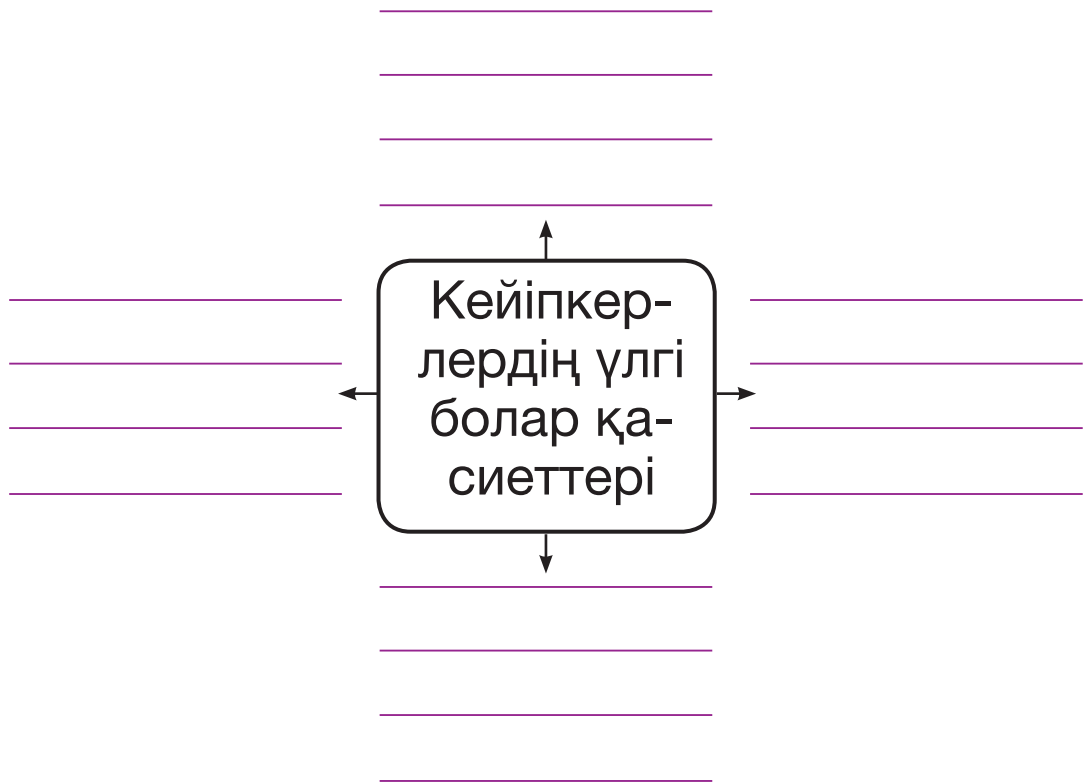
1. Ертегі мазмұны бойынша 3 жеңіл, 3 күрделі сұрақ жаз.

р/с	Жеңіл сұрақтар	р/с	Күрделі сұрақтар
1	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	1	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
2	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	2	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
3	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	3	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

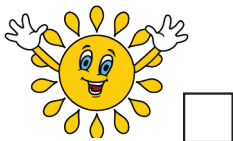

3. «Ғажайып бақ» ертегісіндегі кейіпкерлердің ұнаған қасиеттеріне топтастыру жаз.

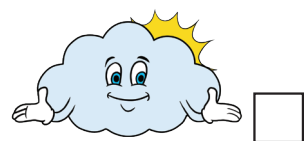
Алақай!

Жарайсың!

Өттеген-ай!

19

Жазу, сызу, өнер – адамның рухани құндылығы

1. Саң Жие әріпті қалай ойлап тапты? Дұрыс жауапты белгіле.

Аңның
ізі арқылы

Таңба
жасау
арқылы

Аспан
денелері
арқылы

2. Саң Жие ашқан жаңалықтың адам баласы үшін маңызы қандай? Ойыңды жаз.

Алақай!

Жарайсың!

Өттеген-ай!

20

«Жақсы» деген немене?
«Жаман» деген немене?

1. Мәтіндегі мақал-мәтелді көшіріп жаз.

---

2. «Үлкенге құрмет» тақырыбында эссе жаз.

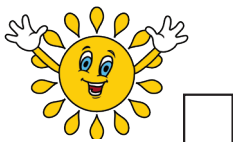

Алақай!

Жарайсың!

Өттеген-ай!

1. «Мен кеше/бүгін қандай пайдалы жұмыс істедім?» деген тақырыпта ойыңды жаз.

---

2. Кестедегі сұрақтарға жауап бер.

	Менің ойымша	Иә	Жоқ
Күн тәртібі: 1. Ұйқыдан ояну 2. ... 3. 4.	1. Күн тәртібі саған керек пе? 2. Күн тәртібін үлкендер құрастырып бере ме? 3. Күн тәртібін пайдаланасың ба? 4. Күн тәртібінің орындалуын үлкендер қадағалап, тексеріп отыра ма?		

Алақай!

Жарайсың!

Әттеген-ай!

22

Мен бақытты баламын

1. Сипаттап жаз.

Бақыт – _____

---

2. Адамды шын бақытқа не жеткізеді? Үлкендермен, сыныптастарыңмен ақылдасып, бояп көрсет.

білім

адамгершілік

өнер

байлық

еңбек

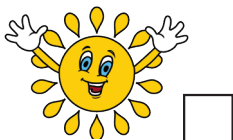
3. Мәтіндегі негізгі ойды білдіретін сөйлемді тауып, жаз.

Алақай!

Жарайсың!

Әттеген-ай!

23

Өзіңді тексер

Адамға қымбат құндылықтардың бірі туралы түсінгеніңді қысқаша жаз.

мәдениет- тілік	Құнды қасиет	білім мен өнер
достық пен сыйластық		ұлттық тәрбие

Алақай!

Жарайсың!

Өттеген-ай!

24

Жиынтық бағалау

III. МӘДЕНИ МҰРА

25

Мәдениеттің дамуы

1. Мәтін бөліктеріне ат қойып, жаз.

а) _____

ә) _____

б) _____

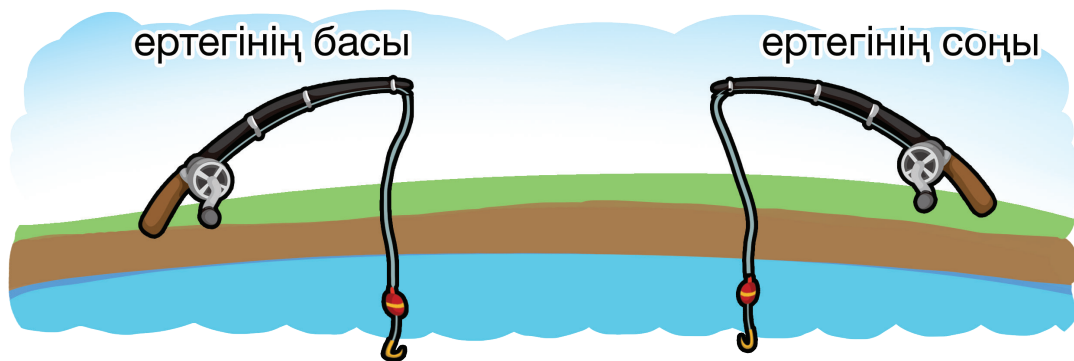
2. Қару атауларын жаз.

1. Ертегінің басы мен аяғы болатын сөз тіркестерін сәйкестендір («сөзді аула»). Екі түрлі түспен бояп көрсет.

Ерте-ерте
ертеде,

... бақытты
өмір сүріпті

Баяғыда
бір ...

Ешкі жүні
бөртеде ...

... арманы
орындалыпты

2. Өзің ұнатып оқитын кітапты басқаларға жарнамалау мәтінін жаз.

- Бұл кітап басқаларға несімен қызықты болуы мүмкін?
- Қандай қызықты ақпарат бар?
- Неліктен бұл кітапты оқу маңызды?

Алақай!

Жарайсың!

Әттеген-ай!

27

Даналық сөзден үйренемін

Өлеңдегі тәрбие туралы сөздерді теріп жазып, сипатта.

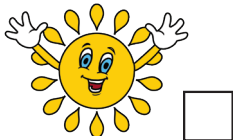

Еріншектік туралы мақал-мәтел	Отбасында жиі айтылатын мақал-мәтел
<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

Алақай!

Жарайсың!

Әттеген-ай!

28

Халқымыздың салт-дәстүрі

1. Халқымыздың салт-дәстүрінің атауларын жаз.

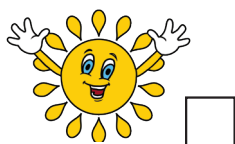
2. Өзіңе ұнайтын зергерлік бұйымның немесе киім үлгісінің суретін сал.

3. Оқып, тұжырымдарға жауап жаз. Жауапты мәтіннен ізде.

Тұжырымдар	Жауап
1. «Бесік жыры» тұрмыс-салт жырларына жатады.	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
2. Қазақтың баласы бесіктен өсіп шыққан.	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

Алақай!

Жарайсың!

Өттеген-ай!

1.«Оюлар» өлеңінде айтылған ұлттық бұйым атауларын жаз.

---

2. Мәтіннен тауып жаз:

Ақынның сезімін білдіретін сөздер:

Теңеу сөздер: _____

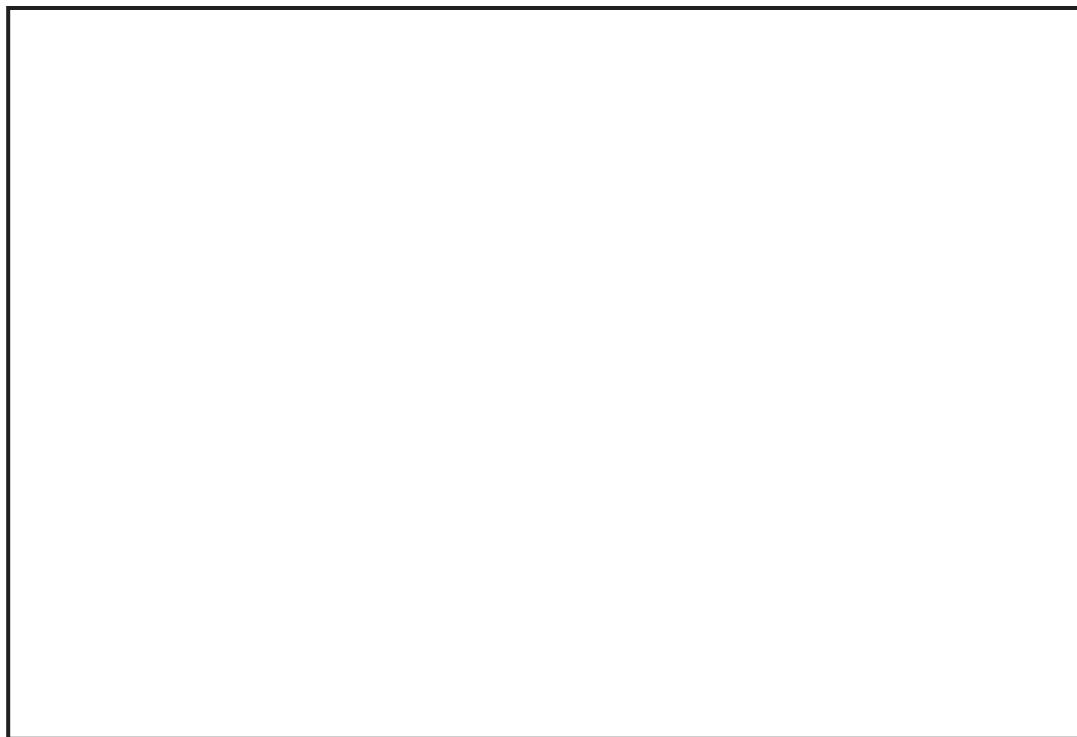

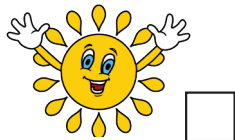

---

3. Өзіңе ұнайтын ұлттық бұйымның суретін сал.

Алақай!

Жарайсың!

Әттеген-ай!

30

Халық даналығы – ел аузында

1. Зерделі айтқан сөздерге анықтама жаз.

Қарияның тәттісі – _____

Қарияның үшеуі – _____

Қарияның алысы – _____

Қарияның жақыны – _____

Қарияның несиесі – _____

2. Зерделі қандай адам?

Алақай!

Жарайсың!

Әттеген-ай!

31

Ұлттық ойындарымыз

1. «Орамал тастау» ойынының ережесін ретімен жаз.

---

2. Асықтың түсуін суретімен сызып қос.

алшы

тәйке

оңқа

шоңқа

бүк

шік

3. «Біздің ойынымыз» кестесін толтыр.

Ойын атауы	Денсаулыққа пайдасы

Алақай!

Жарайсың!

Әттеген-ай!

Оқу басылымы

Муфтибекова Зубайда
Рыскулбекова Асима Даулетбековна

ӘДЕБИЕТТІК ОҚУ

№1-жұмыс дәптері

Арнайы мектептердің (сыныптардың)
көру қабілеті бұзылған (нашар көретін)
4-сынып оқушыларына арналған

Редакторы – Ә. Б. Орынбаева

Әдіскер – Ф. С. Лекерова

Корректор – Б. М. Жампеисова

Дизайн – А. Б. Турысбеков

Суретін салған: А. Б. Турысбеков

Мұқаба: Е. С. Жузбаев

Компьютерде беттегендер: М. С. Шелекбаева,
Э. Айтқұлова

«ӘБЕО орталығы» ЖШС-інде үлкейтілген
қаріпке бейімдеген: И. М. Жунусканова

Басуға 25.05.2021 қол қойылды.

Есептік баспа табағы 3,75. Шартты баспа табағы 4,39.

Пішімі 70x90 $\frac{1}{16}$. «Helvetica Neue LT» гарнитурасы.

Офсеттік қағаз